

LIETUVOS BANKO VALDYBOS
N U T A R I M A S

**DĖL LIETUVOS BANKO VALDYBOS 2008 M. RUGSĖJO 25 D. NUTARIMO NR. 149
„DĖL VIDAUS KONTROLĖS IR RIZIKOS VERTINIMO (VALDYMO) ORGANIZAVIMO
NUOSTATŲ“ PAKEITIMO**

2011 m. kovo 15 d. Nr. 03-31
Vilnius

Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

Pakeisti Vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatas, patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2008 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatų“ (Žin., 2008, Nr. [127-4888](#); 2010, Nr. [114-5871](#)):

1. Išdėstyti 4 punktą taip:

„4. Nuostatos parengtos atsižvelgus į Bazelio bankų priežiūros komiteto išleistus dokumentus: Vidaus kontrolės sistemų bankuose struktūra (angl. *Framework for internal control systems in banking organisations*), Patikimas paskolų vertinimas ir matavimas (angl. *Sound credit risk assessment and valuation for loans*), Palūkanų normos rizikos valdymo principai (angl. *Principles for the management and supervision of interest rate risk*), Patikima likvidumo valdymo bankinėse organizacijose praktika (angl. *Sound practices for managing liquidity in banking organizations*), Patikima operacinės rizikos valdymo ir priežiūros praktika (angl. *Sound practices for the management and supervision of operational risk*) ir į Europos bankų priežiūros institucijų komiteto (toliau – CEBS) išleistus dokumentus: Koncentracijos rizikos valdymo pagal priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą gairės (angl. *Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process*), CEBS techninės paramos Europos Komisijai dėl likvidumo rizikos valdymo antroji dalis (angl. *Second part of CEBS' technical advice to the European Commission on liquidity risk management*), Likvidumo atsargų ir išgyvenimo laikotarpių gairės (angl. *Guidelines on liquidity buffers & survival periods*), Peržiūrėto didelių pozicijų režimo įgyvendinimo gairės (angl. *Guidelines on the implementation of the revised large exposures regime*), Operacinės rizikos, susijusios su prekybos veikla, valdymo gairės (angl. *Guidelines on the management of operational risks in market-related activities*).“

2. Išdėstyti 69 punktą taip:

„69. Bankas įvertina operacinę riziką, būdingą visiems produktams, veiklai, procesams ir sistemoms, kurie bankui reikšmingi ir įtraukiami į operacinės rizikos valdymo sistemą, įskaitant tokias sritis, kaip banko veiklą papildančių paslaugų pirkimas (angl. *outsourcing*), naujo produkto (paslaugos) įdiegimas, banko informacinių sistemų funkcionavimas, prekyba (angl. *market-related activities*).“

3. Papildyti IX skyrių nauju 88¹ punktu:

„88¹. Banko valdyba užtikrina, kad banke būtų sukurta ir išlaikoma tinkama organizacinė struktūra, vidaus kontrolė ir informavimo sistema, skirta nustatyti, įvertinti, kontroliuoti ir stebėti operacinę riziką, susijusią su prekyba, vadovaudamasi šiais principais:

88¹.1. banko valdyba skatina prekybos sandorius sudarančių darbuotojų profesinę kultūrą, atsakingą požiūrį į savo veiklą ir rizikos valdymą. Banke turi būti tinkamos personalo valdymo procedūros, mažinančios operacinę riziką, susijusią su prekyba neįprastomis veiklos sąlygomis, pavyzdžiui, kai reikia pavaduoti prekybos sandorius sudarantį darbuotoją arba kai darbuotojas keičia poziciją tarp prekybos sandorius sudarančio darbuotojo (angl. *dealer*), operacijų apskaitos, kontrolės arba informacinių technologijų veiklos sričių;

88¹.2. banko vadovai ir darbuotojai, vykdantys kontrolės funkcijas, turi būtinų žinių, patirties, įgaliojimus ir paskatas veiksmingai kontroliuoti prekybos sandorius sudarančių darbuotojų veiklą;

88¹.3. nustatant atskirų darbuotojų arba verslo padalinių, besiverčiančių prekyba, finansinius tikslus ir priimant sprendimus dėl atlygio už jų veiklos rezultatus atsižvelgiama į prisiimamą operacinę riziką, pavyzdžiui, faktinius nuostolius, patirtus dėl operacinės rizikos įvykių;

88¹.4. vidaus kontrolės ir informavimo sistemoje numatomos prevencinės priemonės, užkertančios kelią galimiems vidaus ir išorės sukčiavimo arba kitos įtartinos veiklos atvejams, susijusiems su banko prekybos veikla;

88¹.5. prekybos sandorius sudarantys darbuotojai gali inicijuoti tik tokius prekybos sandorius, kuriems sudaryti turi įgaliojimus, atsižvelgus į produktų tipą ir nustatytus limitus;

88¹.6. bankas iš anksto tinkamai parengia aiškius prekybos sandorių dokumentų reikalavimus, kad būtų sumažintas teisinis neapibrėžtumas ir užtikrinta, kad sudaryti sandoriai bus įvykdyti iš karto, kai tik įmanoma tai padaryti;

88¹.7. prekybos sandoriai dažniausiai inicijuojami ir sudaromi banko patalpose prekybos valandomis. Išimtiniai atvejai dėl prekybos sandorių sudarymo ne banko patalpose, pavyzdžiui, naudojant mobiliąsias prieigos priemones, turi būti aiškiai reglamentuoti banko vidaus taisyklėse, nurodant šių sandorių atlikimo sąlygas, operacijų registravimo tvarką ir darbuotojų, turinčių teisę sudaryti šiuos sandorius, sąrašą;

88¹.8. visa informacija apie pozicijas, pinigų srautus ir skaičiavimus, susijusius su prekybos sandoriu (pavyzdžiui, prekybos knygos pozicijos, pelnas ir nuostolis, santykiniai pinigų srautai), nuosekliai registruojama banko informacinėse sistemose ir apskaitos registruose;

88¹.9. banke įdiegiama sistema, sudaranti galimybes kontroliuoti prekybos sandorius sudarančius darbuotojus ir jų rinkos sandorio šalių tarpusavio santykius;

88¹.10. prekybos sandorio patvirtinimo, atsiskaitymo ir sutikrinimo procesai banke turi būti tinkamai organizuoti ir deramai atlikti;

88¹.11. bankas užtikrina, kad maržos užstato reikalavimas sudarant prekybos sandorius nustatomas tinkamai, o visi pasikeitimai sutikrinami su atitinkamomis prekybos knygos pozicijomis;

88¹.12. banko vidaus kontrolės sistema turi užtikrinti, kad su prekyba susijusios operacinės rizikos šaltiniai būtų tinkamai nustatomi, laiku peržiūrimi ir stebimi;

88¹.13. banke įdiegiamos kontrolės procedūros, leidžiančios nustatyti prekybos sandorio (pozicijos) nominaliąją vertę, o ne vien tik grynąją vertę, kad būtų galima deramai stebėti operacinę ir sandorio šalies riziką ir nustatyti tinkamus limitus;

88¹.14. banke įdiegta operacinės rizikos, susijusios su prekyba, informavimo sistema turi užtikrinti, kad banko vadovai būtų įspėjami apie atskleistas įtartinas operacijas arba reikšmingus incidentus;

88¹.15. bankas užtikrina, kad vidaus informaciniai pranešimai būtų kokybiški, neprieštaringi ir atitinkantys informacijos gavėjų, kuriems jie skirti, poreikius.“